

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA PRIMA

Predikotext: Luk. 12:13-21. Predikan av Åke Malander (ELBK)

Vår käre Herre, Jesus Kristus, du som har förmanat os att först söka Guds rike och hans rättfärdighet, låt ditt Ord idag lära oss att skilja mellan den sanna rikedom och de förgängliga skatterna.

De stora högtiderna är nu förbi, de som har undervisat oss om trons fundament och innehåll. Nu ska tron praktiseras, nu ska vi låta Ordet leda oss i vårt vardagliga lärjungaliv till tröst, undervisning, förmaning och varning – i världen men inte av världen.

I dagens texter, evangelie- och predikotexten, möter vi två personer som har det gemensamt, förutom att de båda är syndare, att de var framgångsrika och lyckosamma, ja så framgångsrika att de var mycket rika. Men de hade även en annan sak gemensamt. De hade räknat fel, de hade gjort en allvarlig, ja katastrofal felbedömning. Näväl, nog hade de räknat och bedömt rätt när det gällde deras näringsverksamhet, men de hade ju bara varit inriktade på denna världens goda, på detta livets rikedomar. De var rika och lyckliga inför människorna, men de hade ingen rikedom att komma med inför Gud, där väntade istället domen över deras förfelade liv, där rikedom var deras allt.

De kommande söndagarna belyser från skilda synpunkter det kristna livet. Redan idag konfronteras vi med Jesu varning, att vår vanliga vardagliga världslighet ofta är ett försåtligt hinder för vår Kristusgemenskap. Låt oss därför först se på det sammanhang där vår predikotext i Lukas 12 är hämtad. En stor folkhop är samlad och Jesus undervisar om lärjungalivets villkor och han talar både varning och tröst.

Sådan är alltså situationen där vår man träder fram till Jesus med en önskan, som får en att undra om han alls har lyssnat till vad Jesus har talat och sagt. Han kommer med en begäran att Jesus ska skipa rätt i en arvstvist, en rent inomvärldslig angelägenhet. Om det är han eller hans bror som har rätt vet vi inte, men Jesus avvisar helt hans begäran och tar istället tillfället i akt att varna för allt slags girighet. Och hans liknelse påminner oss om att bland allt det som kan hindra oss från en sann gemenskap med Gud är våra jordiska ägodelar, det jordiska arvet något av det allra vanligaste, eftersom detta är en naturlig del i vårt liv och vi måste förvalta och bruka det jordiska, men då riskerar det lätt att bli huvudsaken i livet, utan att vi märker och inser det.

Utifrån dagens tema med dess allvarliga förmaningsord ska vi betrakta ämnet:

JESUS OCH VÅRA TRE ARV

VI HAR ETT JORDISKT ARV – JESU GÄRNING BESTÅR INTE I ATT HAN BEVARAR DET JORDISKA ARVET AT OSS

Den här mannen tog fel, när han tänkte sig att ha nytta av Jesus för att främja sina jordiska intressen. De skriftlärdade brukade även döma, så det var väl ändå inte helt orimligt att han vände sig till Jesus. Svaret, det avvisande svaret avslöjar honom, det var inte omsorgen om att få bodelningen uppklarad på ett rätt och rättvist sätt, det var girighetens slemma last som drev honom. Och för detta varnar Herren i vår liknelse: ”ty en människas liv består inte i att hon har överflöd på ägodelar”. Man kan inte köpa sig lycka, det blir bara ett ihåligt rus som döljer en inre tomhet. Man kan inte köpa sig hälsa och välmående. Man kan inte köpa sig ett långt liv. Till sådana existentiella mänskliga behov kan rikedom inte hjälpa, men i den angelägnaste omsorgen kan den stjälpas.

Jesu avvisande svar visar oss även på skillnaden mellan andligt och världsligt. Jesus är en konung, vilket han betygar inför kejsarens representant, men han låter sig inte utropas till en jordisk kung. Ett är de världsliga regeringarnas område och ansvar, ett annat är Kyrkans, Jesu lärjungars. Kyrkan är inte satt till domare i världen. Däremot ska hon förkunna den naturliga lagen. Världen blir inte gudfruktig därigenom, men den värsta ondskan kan dämpas något. Kyrkans viktigaste uppgift i världen är dock evangelisationen, att genom evangelium skapa pånyttfödda människor, vilket i sin tur kan påverka samhället inifrån. (En annan sak är att om det uppstår oenighet och tvister inom församlingen, då ska vi kristna inte gå till världslig domstol utan döma klara upp detta inom församlingen.) Vi har således ett jordiskt arv och det ska vi bruka efter förnuftet och landets lagar.

VI HAR ETT SYNDAARV – TESU GÄRNING BESTÅR I ATT HAN LÖSER OSS FRÅN SYNDAARVET

Mannen, ”den rike kornbonden”, gjorde inget orätt i att han tog väl hand om sin skörd, vi kan säga att det ingick i hans jordiska kallelse och var alltså i och för sig ett gott, Gudi behagligt verk. Vilken vår jordiska kallelse än är, så är det en gudstjänst när vi troget sköter den. Syndaarvet visade sig hos kornbonden däri att gjorde sig till sin egen herre, stödd på sin rikedom. ”Kära själ, du har samlat mycket gott för många år.” Habegäret är en väsentlig del av vårt syndaarv, så mammon har en bundsförvant i människohjärtat. I vår medfödda natur är vårt hjärta mammonstillvänt och Gudsfrånvänt. Vårt jordiska arv är i sig självt varken ont eller gott, men genom vårt syndaarv förvandlas det lätt till en avgud.

Vi kan inte göra om vårt onda, Gudsfrånvända hjärta. Även våra allra bästa gärningar är inför Gud befläckade rakt igenom. Syndaarvet och dess lön, döden, kan vi inte befria oss ifrån. Men hör då det märkliga: Gud sände sin Son i världen, inte för att döma världen utan för att världen skulle frälsas genom honom. Domen som uttalas över vår dåraktige man, den domen lades på Guds Son – i hans och alla människors, i ditt och mitt ställe. Jesus Kristus har kommit för att kalla, inte rättfärdiga utan syndare, han kallar idag dig och mig.

VI HAR ETT HIMLAARV – ESU GÄRNING BESTÅR I ATT HAN UTSKIFTAR HIMLAARVET ÅT OSS

Tillämpningen av dagens liknelse består inte bara i att se den allvarliga varningen. Den talar även om att man kan vara rik inför Gud. Hur går då det till? Genom den gärning som Guds Son, kommen till världen som vår broder, har utfört finns det ett himlaarv. Det är till detta han kallar oss. Vi ska komma till honom, han vill lösa oss från syndaarvet och istället få utskifta åt oss himlaarvet. Ett arv kan man inte själv åstadkomma, man kan inte själv göra ett testamente åt sig själv. Vi har ingenting att komma med när han kallar oss. Jo, en sak har vi att komma med och ska vi gå till Jesus med: vår synd och olydnad, vår oförmåga att i allt ha Gud i centrum, ja kort sagt: vår ogudaktighet. Den vill han förvandla i förlåtelse, rättfärdighet och liv och salighet. Detta finns nu, fritt för alla på grund av, och endast på grund av att Jesus Kristus som alla människors ställföreträdare har fullkomligt uppfyllt och fullgjort Guds heliga lag och vilja och att han har lidit straffet för och fullkomligt gottgjort för och försonat alla människors alla synder.

Nu och intill tidens ände kommer han till oss i Ordet och i sakramenten och utskiftar åt oss himlaarvet. Innan vi visste av vare sig gott eller ont kom han till oss i dopet och födde oss på nytt genom vatten och Anden. Du kanske har övergett och lämnat honom sedan dess, men han har inte övergett dig. Idag kallar han dig, och han kallar oss till möte varje gång i Herrens sköna gudstjänst, där vi får bli avlöst från våra synder, där vi får sjunga och bedja till honom, där vi får Ordet förkunnat för oss – och där vi får ta emot hans för oss utgivna kropp och utgjutna blod, till syndernas förlåtelse.

Med ett sådant himlaarv förvärvat och utskiftat åt oss, så sätter vi inte vår förtröstan på den förgängliga rikedomen, utan har vår glädje, vår skatt, ja vårt liv Herren Jesus och hans goda. Den som har sin rikedom i honom får en dag sitt himlaarv fullkomligt i himmelen. Amen.